گزارش خبر
NEWSREPORT
کد خبر: ۴۵۱۵۸۴
چهارشنبه ۲۲ اردیبهشت ۱۴۰۰ ۸:۴۲

فولاد؛ صنعتی که پُتک مذاکرات را نخورد و آب دیده شد

اتکا به توان داخل و پرهیز از وابستگی به مذاکرات و شرطی شدن؛ عاملی برای رشد صنعت فولاد طی سال‌های اخیر بوده است به طوری که صنعت فولاد ایران در جایگاه دهم دنیا قرار گرفته و هر سال شاهد ایجاد ظرفیت‌های جدید تولید در این صنعت هستیم.

به گزارش خبرنگاران گروه اقتصاد گزارش خبر، هرچند تشدید تحریم‌ها طی سال‌های اخیر مشکلات و محدودیت‌هایی را برای تولیدکنندگان کشور به همراه داشت، اما مرور آمارها نشان می‌دهد، صنعتگرانی که حیات خود را به مذاکرات گره نزدند و درگیر اقتصاد شرطی نشدند، نه تنها توانستند تولید خود را حفظ کنند، بلکه روندی رو به رشد داشته و میزان تولیداتشان هر سال افزایش یافته است. یکی از این نمونه ها، صنعت فولاد است که طی سال‌های اخیر با وجود محدودیت هایی که از سوی دولت گریبان گیرش شد، اما با روندی رو به رشد همراه بوده است. در واقع فولادی ها بدون اینکه پُتک مذاکرات را بخورند و صعود خود را مشروط به حضور شرکت‌های خارجی کنند، رشد کردند و آب دیده شدند.
بررسی وضعیت صنعت فولاد کشور نشان می‌دهد، در سال ۵۶ کمتر از یک میلیون تن فولاد در کشور تولید می شد و ۴ میلیون تن نیز واردات فولاد داشتیم، اما در حال حاضر میزان تولید فولاد کشور به حدود ۲۹ میلیون تن رسیده، به طوری که در رتبه دهم بین کشورهای بزرگ تولیدکننده فولاد قرار داریم و ۶۲ درصد ظرفیت فولاد خاورمیانه به ایران اختصاص دارد.
جایگاه ایران در سال ۹۸ در بین ۶۵ فولادساز جهان در رده‌های دهم و یازدهم متغیر بود و این در حالی است که در اوایل دهه ۹۰ کشورمان از نظر تولید فولاد در جایگاه هفدهم قرار داشت. در عین حال، با وجود شیوع کرونا و تاثیر آن بر اکثر فعالیت‌های اقتصادی، تولید فولاد در بخش های مختلف اعم از تیرآهن، میلگرد، ورق گرم، اسلب و آهن اسفنجی در سال ۹۹ از رشد نسبت به سال ۹۸ برخوردار بود که نشان می‌دهد صنعت فولاد از توانمندی بالایی برخوردار است که اگر به آن توجه شود (به ویژه در تامین برق و آب مورد نیاز کارخانه ها) قابلیت تولیدات بیشتر را خواهد داشت.
هرچند طی سال‌های اخیر برخی مداخلات دولتی در زمینه صادرات و قیمت گذاری فولاد صورت گرفته، به نحوی که صادرات با محدودیت روبرو شده (و این محدودیت ها باعث کاهش صادرات در سال ۹۹ نسبت به ۹۸ شد) و یا فولادسازان مجبور به عرضه محصولاتشان با نرخ های مشخص شده‌اند، اما باز هم شاهد عقب رفت این صنعت نبوده‌ایم و تولید فولاد روند مثبتی را داشته است. قطعاً اگر این محدودیت ها و مداخلات نبود، رشد بیشتری در این صنعت اتفاق می‌افتاد و علاوه بر توسعه ظرفیت و رشد تولید فولاد شاهد به روزرسانی تکنولوژی تولید در خطوط جدید کارخانه‌های فولادی می بودیم.
* رشد سالانه یک میلیون تنی تولید فولاد
بررسی روند تولید و ظرفیت سازی صنعت فولاد در کشور نشان می‌دهد ظرفیت تولید محصولات فولادی از ۱۳ میلیون تن در سال ۱۳۸۴ به ۳۱ میلیون تن در سال ۱۳۹۱ رسیده که با رشد ۱۳۸ درصدی همراه بوده است.
در عین حال، میزان تولید فولاد خام از ۱۱ میلیون و ۱۲۹ هزار تن در سال ۸۸ به ۱۵ میلیون و ۶۴۰ هزار تن در سال ۹۲ رسیده است. یعنی به طور متوسط سالانه حدود یک میلیون تن رشد تولید اتفاق افتاده است. در مورد محصولات فولادی نیز میزان تولید در سال ۸۸ معادل ۱۴ میلیون و ۲۲۰ هزار تن بوده که در سال ۹۲ به ۱۶ میلیون و ۵۶۷ هزار تن رسیده است.

* رشد تولید فولاد با تشدید تحریم ها
با تشدید تحریم‌ها، انتظار بر این بود که صنعت فولاد به عنوان دومین صنعت بزرگ کشور بعد از نفت، آسیب جدی از محدودیت‌های ناشی از تحریم را متحمل شود و شاهد افت این صنعت باشیم، اما آنچه آمار نشان می‌دهد این است که نه تنها تولید با افت روبرو نشد، بلکه شاهد افزایش تولید و ایجاد ظرفیت‌های جدید در فولادسازی کشور نیز بودیم. این اتفاق قطعا از آن جایی ناشی می شود که صنعتگران کشور بدون توجه به محدودیت های ایجاد شده و قطعا با تکیه بر توان و دانش فنی خود به کارشان ادامه دادند و رشد خود را به مسائلی مانند رفع تحریم‌ها گره نزدند. به طوری که حتی در سال های اخیر شاهد رشد تولید فولاد در کشور به نسبت سال های قبل از آن نیز بودیم و اگر در سال های قبل به طور متوسط افزایش یک میلیون تنی تولید فولاد را داشتیم در سال های پایانی دهه ۹۰ شاهد رشد ۱.۵ تا ۲ میلیون تنی تولید فولاد در هر سال بودیم.
طبق آمار رسمی وزارت صنعت، تولید فولاد خام در کشور از ۱۵ میلیون و ۴۸۱ هزار تن در سال ۹۲ به ۱۶ میلیون و ۶۳۴ هزار تن در سال ۹۳ رسید که با رشد ۷.۵ درصدی همراه بوده است.

وضعیت تولید فولاد در سال ۹۴ در ایران هرچند با افت ناچیزی همراه شد، اما این کاهش تولید از رکود کلی صنعت فولاد در دنیا نشأت می‌گرفت و در واقع کل صنعت فولاد دنیا گرفتار رکود شد. در این شرایط تولید فولاد خام ایران با افت ۰.۶ درصدی نسبت به سال ۹۳ به ۱۶ میلیون و ۷۱۳ هزار تن رسید.

به گفته کارشناسان صنعت فولاد، حجم زیادی از مازاد عرضه فولاد، بازار را در وضعیت ناپایدار قرار داد و شرایطی را ایجاد کرد که منجر به زیان بسیاری از فولادسازان و حتی خروج بسیاری از شرکت‌های خارجی از چرخه تولید شد. بیشترین مازاد تولید فولاد از سوی چین ایجاد شد و از سوی دیگر، زیان کارخانه‌های چینی نیز موجب کاهش تولید جهانی فولاد در اواخر سال ۹۴ شد.
اما در سال ۹۵ دوباره رونق به صنعت فولاد کشور بازگشت و شاهد رشد ۹ درصدی تولید فولاد خام بودیم به طوری که میزان تولید فولاد خام در این سال به ۱۸ میلیون تن رسید و در عین حال، تولید محصولات فولادی نیز با رشد ۱.۴ درصدی نسبت به سال ۹۴، به ۱۷ میلیون و ۶۸۱ هزار تن افزایش یافت.

در مورد وضعیت تولید فولاد در سال ۹۶ نیز باید به رشد ۱۱ درصدی تولید فولاد خام و افزایش ۳.۵ درصدی تولید محصولات فولادی در مقایسه با سال

۹۵ اشاره کنیم به طوری که ۲۰ میلیون و ۸۳۳ هزار تن فولاد خام در کشور تولید شد.

روند صعودی تولید فولاد خام در سال ۹۷ نیز ادامه یافت و به ۲۲ میلیون و ۴۰۰ هزار تن رسید که رشد ۷.۵ درصدی را نسبت به سال قبل از آن نشان می دهد. در این شرایط تولید محصولات فولادی نیز ۴ درصد افزایش یافت و به ۱۹.۵ میلیون تن رسید.

در سال ۹۸ نیز رشد تولید فولاد خام به ۷.۴ درصد رسید و صنعتگران کشور توانستند ۲۵ میلیون و ۳۴۴ هزار تن فولاد خام تولید کنند. تولید محصولات فولادی نیز در این سال با رشد ۵ درصدی نسبت به سال ۹۷ به ۲۰ میلیون و ۵۴۸ هزار تن رسید.

رشد تولیدات صنعت فولاد در سال گذشته نیز ادامه یافت و تولید فولاد خام با افزایش ۷.۳ درصدی نسبت به سال ۹۸ به ۲۸ میلیون و ۳۷۴ هزار تن رسید. در این سال تولید محصولات فولادی نیز با افزایش ۷.۲ درصدی به ۲۵ میلیون تن رسید.

به این ترتیب مشاهده می‌کنیم که صنعت فولاد کشور طی سال های اخیر توانسته در برابر محدودیت‌های اقتصادی و مالی تاب بیاورد و برعکس برخی صنایع مانند خودروسازی، بدون وابسته کردن خود به مذاکرات بین المللی روند صعودی تولیداتش را ادامه دهد. البته نباید فراموش کرد که تحریم ها بر این صنعت نیز اثرگذار بوده و باعث عقب ماندگی فولادسازان از برنامه‌ریزی صورت گرفته برای افزایش تولیداتشان شده است.
طبق برنامه ریزی انجام شده باید تولید فولاد ایران در سال ۱۴۰۴ به ۵۵ میلیون تن برسد یعنی نسبت به میزان تولید فعلی باید رشد ۷۰ تا ۸۰ درصدی را داشته باشیم که کار سختی خواهد بود و قطعا برای تحقق آن باید از هر نوع مداخله دستوری و یا شرطی کردن حیات این صنعت با مذاکرات بین‌المللی و یا مسائل دیگر پرهیز شود.